

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

George Cosbuc
1866-1918

George Cosbuc
BALADE ȘI IDILE

Editura
PRUT INTERNAȚIONAL

COPILĂ, TU CREDE POETII CE SCRIU...

Copilă, tu crede poeții ce scriu,
Căci lor li s-a dat o putere
S-audă mai bine, să simtă mai viu
Întreagă a lumii durere.

Ei sunt ca oceanul ce-neacă vreun mal,
Dar când se retrage, el lasă
Mai fin nisipișul, și-aduse de val
Ici-colo și perle ne lasă.

CUPRINS

BALADE ȘI IDILE

Noapte de vară	5
Mânioasă	7
Nu te-ai priceput	9
Nunta Zamfirei	11
Cântecul fusului	18
Rea de plată	21
Fata morarului	22
Rugămintea din urmă	24
Vântul	27
Cântec [<i>Zice vodă: - „Iar la greu!”</i>]	30
Pe lângă boi	32
Rada	33
Trei, Doamne, și toți trei	38
La oglindă	42
El-Zorab	46
Suptirică din vecini	53
Numai una!	55
Recrutul	57
Moartea lui Fulger	61
Gazel	71
Vara	72
Cântec [<i>Mamă, sunt silită eu...</i>]	74
Toamna	75

FIRE DE TORT

Mama	77
Lupta vieții	80

Scara	82
Noi vrem pământ!	85
Voichița lui Ștefan	88
Doina	91
La Paști	96
În miezul verii [<i>O fâșie nesfârșită...</i>]	98
Iarna pe uliță	101
Cântec [<i>A venit un lup din crâng...</i>]	106
Decebal cătră popor	108
Baladă	110
Concertul primăverii	113

ZIARUL UNUI PIERDE-VARĂ

Faptul zilei	115
Moartea lui Gelu	118
Nunta în codru	124
Pastel	130
În zori	132
În miezul verii [<i>Sub paltin aici e răcoare...</i>]	133
Castelanul	135

CÂNTECE DE VITEJIE

Cântec [<i>Ți-ai mânat prin veacuri turmele pe plai...</i>]	139
Dunărea și Oltul	140
Scut și armă	143
Zece mai	145
Mortul de la Putna	148
Pe dealul Plevnei	151
Graiul neamului	152
Cântec [<i>Țar-avem și noi sub soare...</i>]	154

Cântecul redutei	157
Povestea căprarului	160
O scrisoare de la Muselim-Selo	163
Pașa Hassan	167
Sua inima	170

DIN PERIODICE

În opresores	171
Nebuna	173
Cântec [<i>Românește-asa a fost...</i>]	177
Poetul	178
Copilă, tu crede poeții ce scriu... ..	180

*Sunt suflet în sufletul neamului meu
Și-i cânt și iubirea și ura –
În ranele tale durutul sunt eu,
Și-otrava odată cu tine o beu
Când soarta-ți întinde paharul.
Și-oricare-ar fi drumul pe care-o apuci,
Răbda-vom pironul aceleiași cruci
Unindu-ne steagul și larul,
Și-altarul speranței oriunde-o să-l duci,
Acolo-mi voi duce altarul.*

George Coșbuc

BALADE ȘI IDILE

NOAPTE DE VARĂ

Zărilor, de farmec pline,
Strălucesc în luminiș;
Zboară mierlele-n tufiș
Și din codri noaptea vine
Pe furiiș.

Care cu poveri de muncă
Vin încet și scârțâind;
Turmele s-aud mugind,
Și flăcăii vin pe luncă
Hăulind.

Cu cofița, pe îndelete,
Vin neveste de la râu;
Și, cu poala prinsă-n brâu,
Vin cântând în stoluri fete
De la grâu.

De la gârlă în pâlcuri dese,
Zgomotoși copiii vin;
Satul e de vuiet plin;
Fumul alb alene iese
Din cămin.

Dar din ce în ce s-alină
Toate zgomotele-n sat,
Muncitorii s-au culcat.
Liniștea-i acum deplină
Și-a-nnoptat.

Focul e învelit pe vatră,
Iar opaițele-au murit,
Și prin satul adormit
Doar vrun câine-n somn mai latră
Răgușit.

Iat-o! Plină, despre munte
Iese luna din brădet
Și se înalță, încet-încet,
Gânditoare ca o frunte
De poet.

Ca un glas domol de clopot
Sună codrii mari de brad;
Ritmice valurile cad,
Cum se zbate-n dulce ropot
Apa-n vad.

Dintr-un timp și vântul tace;
Satul doarme ca-n mormânt –
Totu-i plin de duhul sfânt:
Liniște-n văzduh și pace
Pe pământ.

Numai dorul mai colindă,
Dorul tânăr și pribag.
Tainic se întâlnește-n prag,
Dor cu dor să se cuprindă,
Drag cu drag.

MÂNIOASĂ

Am să merg mai înspre seară
Prin dumbrăvi, ca mai demult,
În priveghetori să-mi pară
Glasul Linei că-l ascult.
Mai știu eu ce-aș vrea s-ascult!
Că-n zori Lina sta-n portiță,
Sălta-n vânt a ei altiță,
Vântul îi sălta-n costiță
Și-i făcea floare-n obraz:
Eu mergeam la plug în laz,
Și, când trec, Lina s-ascunde,
Parcă nici nu m-a văzut.
Îi vorbesc, și nu-mi răspunde,
Nu-mi răspunde!
Și-o întreb, și nu-mi răspunde!
Și mă mir – ce i-am făcut!

Vreau de-aici să rump o floare!
Ochii unui înger scump
Au albastrul de cicoare,
Și cicoare vreau să rump –
Mai știu eu ce-aș vrea să rump!
Că-n amiazi venind pe vale,
Întâlnii pe Lina-n cale:
Fragi i-am dat, ea mi-a zis: „Na-le!
Ți-am cerut eu ție fragi?”
Ochii ei frumoși și dragi

Priveau tot spre poala rochii,
S-a pus Lina pe tăcut,

Și vedeam că-i umblă ochii,

Umblă ochii

Ca la șerpi, îi umblă ochii,

Și mă mir – ce i-am făcut!

Să-mi pun capul pentr-o Lină,

Să mă fac un om pribag!

Ieși din neguri, lună plină,

Să mă vezi la Lina-n prag –

Mai știi eu ce-aștept în prag!

Alte dăți suna zăvorul;

Lina pe furiș, ca dorul,

Pășea-n degete pridvorul

Și la mine-n prag venea,

Mamă-sa cât ce-adormea.

Azi ard hainele pe mine,

Mi-e greu capul ca de lut,

Stau în prag – și ea nu vine,

Nu mai vine!

E târziu și nu mai vine...

Și mă mir – ce i-am făcut!?

NU TE-AI PRICEPUT

Nu te-ai priceput!

Singur tu nu mi-ai plăcut,

Că eu tot fugeam de tine?

O, nu-i drept, nu-i drept, Sorine!

Ți-am fost dragă, știi eu bine,

Dar, să-mi spui, tu te-ai temut.

Și eu toate le-am făcut,

Ca să poți să-mi spui odată,

Să mă-ntrebi: „Mă vrei tu, fată?”

Și plângeam de supărată

Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!

Zici că-s mândră și n-am vrut

Ca s-ascult vorbele tale?

Dar de unde știi? În cale

Ți-am umblat și-n deal și-n vale,

Și-orîșunde te-am știut.

Zile lungi mi le-am pierdut,

Să mă-mprietenesc cu tine:

Tu-mi umblai sfiios, Sorine,

Și plângea durerea-n mine

Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!

Am fost rea și n-aș fi vrut

Să te las, ca altă fată,

Să mă strângi tu sărutată?

Dar m-ai întrebat vreodată?
Mă-nvingea să te sărut
Eu pe tine! Pe-ntrecut
Chip cătam cu viclenie
Să te fac să-ntrebi, și mie
Mi-a fost luni întregi mânie
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!
Zici că de m-ai fi cerut
Mamei tale noră-n casă,
N-aș fi vrut să merg? E, lasă!
Că de-o fată cui-i pasă,
Nu se ia după părut!
De-ntrebai, ai fi văzut!
Tu să fi-nceput iubitul,
Că-i făceam eu isprăvitul –
Tu cu pâinea și cuțitul
Mori flămând, nepriceput!

NUNTA ZAMFIREI

E lung pământul, ba e lat,
Dar ca Săgeată de bogat
Nici astăzi domn pe lume nu-i,
Și-avea o fată, – fata lui –
Icoană-ntr-un altar s-o pui
La închinat.

Și dac-a fost pățită des,
E lucru tare cu-nțeleș,
Dar dintr-al prinților șirag,
Câți au trecut al casei prag,
De bună seamă cel mai drag
A fost ales.

El, cel mai drag! El a venit
Dintr-un adânc de Răsărit,
Un prinț frumos și tinerel,
Și fata s-a-ndrăgit de el.
Că doară tocmai Viorel
I-a fost merit.

Și s-a pornit apoi cuvânt!
Și patru margini de pământ
Ce strâmte-au fost în largul lor,
Când a pornit s-alerge-n zbor
Acest cuvânt mai călător
Decât un vânt!

Ca ieri, cuvântul din vecini
S-a dus ca astăzi prin străini,
Lăsând pe toți, din cât afund
O mie de crăimi ascund,
Toți craii multului rotund
De veste plini.

Și-atunci din tron s-a ridicat
Un împărat după-mpărat
Și regii-n purpur s-au încins,
Și doamnele grăbit au prins
Să se gătească dinadins,
Ca niciodat'.

Iar când a fost de s-a-implinit
Ajunul zilei de nuntit,
Din munți și văi, de peste mări,
Din larg cuprins de multe zări,
Nuntași din nouăzeci de țări
S-au răscolit.

De cum a dat în fapt de zori,
Veneau cu fete și feciori
Trăsnind rădvanele de crai,
Pe netede poteci de plai:
La tot rădvanul patru cai,
Ba patru sori.

Din fundul lumii, mai din sus,
Și din Zorit, și din Apus,
Din cât loc poți gândind să bați
Venit-au roiuri de-mpărați
Cu stemă-n frunte și-mbrăcați
Cum astăzi nu-s.

Sosit era bătrânul Grui
Cu Sanda și Rusanda lui,
Și Ținteș, cel cu trainic rost,
Cu Lia lui sosit a fost,
Și Bardeș cel cu adăpost
Prin munți sălhu.

Și alții, Doamne! Drag alint
De trupuri prinse-n mărgărint!
Ce fete dragi! Dar ce comori
Pe rochii lungi țesute-n flori!
Iar hainele de pe feciori
Sclipeau de-argint.

Voinicii cai spumau în salt;
Și-n creasta coifului înalt
Prin vulturi vântul viu uia,
Vrun prinț mai tânăr când trecea
C-un braț în șold și pe prăsea
Cu celălalt.

Iar mai spre-amiazi, din depărtări
 Văzutu-s-a crescând în zări
 Rădvan cu mire, cu nănași,
 Cu socri mari și cu nuntași,
 Și nouăzeci de feciorași
 Veneau călări.

Și ca la mândre nunți de crai
 Leșit-a-n cale-ales alai
 De sfetnici mulți și mult popor
 Cu muzici multe-n fruntea lor;
 Și drumul tot era covor
 De flori de mai.

Iar când alaiul s-a oprit
 Și Paltin-crai a stărostit,
 A prins să sune sunet viu
 De treasc și trâmbiți și de chiu –
 Dar ce scriu eu? Oricum să scriu
 E ne-mpłinit!

Și-atunci de peste larg pridvor,
 Din dalb iatac de foișor
 Ieși Zamfira-n mers istet,
 Frumoasă ca un gând răzleț,
 Cu trupul nalt, cu părul creț,
 Cu pas ușor.

Un trandafir în văi părea;
 Mlădiul trup i-l încingea
 Un brâu de-argint, dar toată-n tot
 Frumoasă cât eu nici nu pot
 O mai frumoasă să-mi socot
 Cu mintea mea.

Și ea mergând spre Viorel,
 De mână când a prins-o el,
 Roșind s-a zăpăcit de drag –
 Vătavul a dat semn din steag
 Și atunci porniră toți șireag
 Încetinel.

Și-n vremea cât s-au cununat
 S-a-ntins poporul adunat
 Să joace-n drum după tilinci:
 Feciori, la zece fete, cinci,
 Cu zdrângăneii la opinci
 Ca-n port de sat.

Trei pași la stânga linișor
 Și alți trei pași la dreapta lor;
 Se prind de mâini și se desprind,
 S-adună cerc și iar se-ntind,
 Și bat pământul tropotind
 În tact ușor.

